

Rectoria de Sant Mateu de Bages

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Sant Mateu de Bages
Emplaçament	A uns 200 m del nucli de Sant Mateu de Bages, seguint un camí en direcció sud-est.
Alçada:	569

Coordenades:

Latitud:	41.79554
Longitud:	1.73494
UTM Est (X):	394895
UTM Nord (Y):	4627849

Classificació

Número de fitxa	08229 - 177
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Gòtic Modern Contemporani
Segle	XIII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Estructuralment bo. Estances interiors pendents de rehabilitar.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 222)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Científic
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic
Fitxes associades:	

Descripció

Edifici de l'antiga rectoria de l'església parroquial de Sant Mateu de Bages, que està adossat a l'angle sud-est del temple. És coneguda popularment com el Museu, ja que des de fa uns anys acull una col·lecció d'eines agrícoles antigues. Es tracta d'una edificació de planta més o menys rectangular, que disposa de planta baixa més dos pisos. La façana principal, encarada a migdia, té un portal adovellat i, al seu damunt, una galeria amb arc de mig punt així com diverses finestres i balcons de distribució irregular, totes emmarcades amb llindes i brancals de pedra. La galeria té un antic pas que comunica amb uns coberts situats uns pocs metres enllà, de manera que entremig s'hi forma un curiós corredor que passa sota una arcada. La façana est compta amb diverses espitlleres a la part baixa i, a les plantes superiors, finestres emmarcades amb pedra, mentre que la façana nord té diversos coberts adossats. L'interior de l'edifici acull a la planta baixa una gran sala destinada a l'exposició permanent d'eines i, en el seu subsòl excavat, s'hi pot veure un conjunt de tombes antropomòrfiques corresponents a una necròpolis alt-medieval anterior a l'església. L'estança situada a la part de llevant correspon a un interessant celler, ja que a part de rectoria la casa havia funcionat com a mas i fins i tot tenia masovers. El celler conserva dos arcs diafragmàtics apuntats i una antiga tina. Al costat hi trobem una sala amb un forn de pa de grans dimensions. La resta d'estances, a les plantes superiors, han conservat força bé la tipologia tradicional, però necessitarien una restauració. Per les seves característiques la Rectoria pot considerar-se un edifici d'origen medieval, amb elements gòtics com ara els arcs apuntats, engrandit i remodelat sobretot al segle XVIII, tal com indiquen diverses inscripcions de la casa.

Observacions:

Inscripció en una llinda de la façana principal: 1797 Inscripció en un maó de la volta situada en el Museu: 1798 Inscripció en una llinda interior: 1759

Història

L'any 983 es consagrà l'església a Sant Llorenç, moment en què el campanar ja hi figura. L'església consta com a donació del comte de Cerdanya al monestir de Sant Llorenç prop de Bagà. L'any 1078 apareix una església de Sant Mateu, que cal suposar que és aquesta, en una deixa de la família vescomtal de Cardona. Sembla, doncs, que aleshores pertanyia a aquesta important família, que tenia una influència creixent a la zona de Sant Mateu i Castelltallat. L'any 1154 apareix en una llista de parròquies i des d'aleshores ha mantingut la funció parroquial. El rector Valentí NOGUERA (1904) va publicar una monografia sobre Sant Mateu de Bages on ofereix un rectorologi de la parròquia, el qual va ser revisat i ampliat a finals de segle XX per mossèn Josep M. Riubrogent. El primer rector documentat de Sant Mateu és Maimó Rossella (1264). A partir d'aquesta data el registre continua, amb unes poques llacunes, fins als nostres dies. Mossèn NOGUERA (1904: 17) també esmenta un benefici per a capellans a la parròquia, fundat per mossèn Pere Rossella el 1315, el qual en la seva època ja havia desaparegut però que va tenir almenys 14 beneficiats, la major part de Santpedor. Un altre benefici fou fundat el 1399 per Romeu Rabassa, rector de Sant Miquel de Castellar. Hi consten 11 beneficiats i fou suprimit el 1770. L'any 1600 es devia fundar la Confraria del Roser. Amb aquesta data comença el llibre de comptes d'aquesta confraria, conservat a l'Arxiu parroquial. I amb data de 1601 es conserva a l'església un pergamí amb el segell del Papa Climent VIII. En aquest document el Papa concedeix diverses indulgències als membres de la confraria del Roser de Sant Mateu de

Bages. Segons es diu explícitament, la confraria ja existia aquest any. Sembla, doncs, que el 1601 la confraria havia estat fundada feia poc i els feligresos van voler obtenir la benedicció i els beneficis papals. A la parròquia hi havia també altres confraries; concretament, la de Sant Isidre (documentada des de 1667), la de Sant Pere, Sant Salvador i Sant Antoni (documentada des de 1683) i la de Sant Mateu (documentada des de 1771). Entre totes, però, la que tenia més arrelament era la del Roser. La confraria del Roser participava en l'organització d'una de les celebracions principals que es feia a la parròquia i que es coneixia com "fer la gala del ciri" (NOGUERA, 1905: 28). No sabem exactament en què consistia, però podria tenir relació amb el ball del ciri que es feia en altres poblacions, com ara a Castellterçol, i que simbolitzava el traspàs de poders entre els administradors vinculats a la parròquia d'un any i els del següent. L'església havia sofert al llarg dels anys diverses reformes, però el 1831 l'edifici antic, que es trobava molt malmès, fou substituït per un de nou que es va inaugurar el 17 de setembre de 1831. De la construcció antiga només se'n conservà l'antic el campanar. L'església va ser profanada durant la Guerra civil de 1936, i pràcticament tota l'ornamentació interior va quedar destruïda. Entre d'altres objectes del tresor desapareguts destaquen una creu processional i una casulla molt antiga. L'any 2002 es va inaugurar l'obra de restauració del campanar, que el va restituir a la seva forma originària. Pel que fa a la rectoria, entorn de 1972 s'hi va habilitar a la planta baixa l'anomenat Museu de Sant Mateu, amb una exposició permanent d'eines agrícoles situades en el lloc on també es poden contemplar les tombes antropomòrfiques. Les plantes superiors de l'edifici van estar uns anys llogades a una entitat vinculada al bisbat que hi portava a terme activitats diverses. Des de fa uns temps, però, es troba desocupat i pendent d'una rehabilitació.

Bibliografia

Anònim (1965). "L'alpinisme al servei de l'arqueologia. Una exploració a l'església de Sant Mateu de Bages", Centre Excursionista de la Comarca de Bages, circular núm. 112 (gener). Manresa.

AINAUD, Joan (1948). "Nota sobre iglesias prerománicas", Anales y boletín de los museos de arte de Barcelona, vol. VI (3 i 4), p. 313-321.

BARRAL ALTET, Xavier (1981). L'art pre-romànic a Catalunya. Segles IX-X. Barcelona, Edicions 62, p. 232.

BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Sant Mateu de Bages", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 449-452.

LLONCH, S.; TARRACO, E. (1979). "Dos capiteles inéditos de tipo califal y procedencia catalana". Congreso de Arte y Cultura mozárabe, Toledo.

NOGUERA, Valentí (1904). Monografia del poble de Sant Mateu de Bages, Manresa.

OLIVARES, D. (1998): Memòria del trasllat de dues tombes del Collet del Cargol (Sant Mateu de Bages, Bages). Treball inèdit a l'Arxiu Servei d'Arqueologia de la Generalitat, núm. reg. 2129.

[SITJES MOLINS, Xavier] (1959). "El Arte antiguo en la Comarca de Bages". Sant Mateu de Bages, Bages, núm. 71, Manresa, p. 13.

SITJES MOLINS, Xavier (1977). Les esglésies pre-romàniques de Bages, Berguedà i Cardener, Manresa, p. 180-183, 201-201.

SITJES MOLINS, Xavier (2013). Els castells i torres medievals del Bages, Centre d'Estudis del Bages, Col·lecció Monogràfics, 29, Manresa, p. 133.

